

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

PHẠM THU TRANG

**QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP
TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2021

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

BỘ TÀI CHÍNH

HỌC VIỆN TÀI CHÍNH

—————

PHẠM THU TRANG

QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP

TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM

Chuyên ngành: Tài chính - Ngân hàng

Mã số: 9.34.02.01

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

PGS.TS. BÙI ĐƯỜNG NGHIÊU

HÀ NỘI - 2021

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan bản Luận án là công trình nghiên cứu khoa học độc lập của riêng tôi. Các số liệu trong Luận án là trung thực và có nguồn gốc rõ ràng. Các kết quả của Luận án chưa từng được công bố trong bất cứ công trình khoa học nào.

Tác giả Luận án

Phạm Thu Trang

MỤC LỤC

MỤC LỤC	ii
DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ	viii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1: LÝ LUẬN CƠ BẢN VÀ KINH NGHIỆM VỀ QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP	17
1.1. BỆNH VIỆN CÔNG LẬP VÀ TÀI CHÍNH BỆNH VIỆN CÔNG LẬP	17
1.1.1. Tổng quan về bệnh viện công lập.....	17
1.1.2. Tài chính bệnh viện công lập.....	21
1.2. LÝ LUẬN CƠ BẢN VỀ QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH BỆNH VIỆN CÔNG LẬP	24
1.2.1. Khái niệm, mục tiêu và nguyên tắc quản trị tài chính bệnh viện công lập.....	24
1.2.2. Lập kế hoạch tài chính bệnh viện công lập.....	32
1.2.3. Tổ chức thực hiện kế hoạch tài chính bệnh viện công lập.....	48
1.2.4. Kiểm soát và ra quyết định tài chính bệnh viện công lập.....	54
1.2.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến quản trị tài chính bệnh viện công lập.....	64
1.3. KINH NGHIỆM QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH BỆNH VIỆN CÔNG LẬP Ở MỘT SỐ QUỐC GIA VÀ BÀI HỌC CHO CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM	69
1.3.1. Kinh nghiệm quản trị tài chính bệnh viện công lập ở một số quốc gia.....	69
1.3.2. Bài học kinh nghiệm quản trị tài chính cho các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam.....	73
Chương 2: THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM	76
2.1. TỔNG QUAN VỀ CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM	76

2.1.1. Quá trình hình thành và phát triển các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam.....	76
2.1.2. Tổ chức bộ máy, chức năng nhiệm vụ các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam	79
2.2. THỰC TRẠNG TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM	84
2.2.1. Thực trạng nguồn tài chính.....	84
2.2.2. Thực trạng sử dụng nguồn tài chính.....	87
2.2.3. Thực trạng phân phối kết quả tài chính	88
2.3. THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	91
2.3.1. Quy định pháp lý về quản trị tài chính bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam.....	91
2.3.2. Thực trạng lập kế hoạch tài chính.....	94
2.3.3. Thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch tài chính.....	103
2.3.4. Thực trạng kiểm soát và ra quyết định tài chính	123
2.4. ĐÁNH GIÁ CHUNG THỰC TRẠNG QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH TẠI CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	131
2.4.1. Những kết quả đạt được.....	131
2.4.2. Những tồn tại, hạn chế.....	133
2.4.3. Nguyên nhân của những hạn chế.....	135
Chương 3: HOÀN THIỆN QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	141
3.1. MỤC TIÊU VÀ PHƯƠNG HƯỚNG PHÁT TRIỂN CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	141
3.1.1. Mục tiêu phát triển các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam..	141
3.1.2. Phương hướng phát triển các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế Việt Nam.....	143
3.2. QUAN ĐIỂM HOÀN THIỆN QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	145

3.2.1. Hoàn thiện quản trị tài chính BVCL phù hợp với quy định của Nhà nước về quản lý tài chính và đặc thù của dịch vụ y tế.....	145
3.2.2. Hoàn thiện quản trị tài chính BVCL toàn diện, đồng bộ đối với tất cả các hoạt động của bệnh viện.....	145
3.2.3. Hoàn thiện quản trị tài chính BVCL theo phương thức quản trị doanh nghiệp.....	146
3.2.4. Hoàn thiện quản trị tài chính phù hợp với trình độ phát triển của các BVCL trực thuộc Bộ Y tế.....	146
3.3. GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QUẢN TRỊ TÀI CHÍNH CÁC BỆNH VIỆN CÔNG LẬP TRỰC THUỘC BỘ Y TẾ VIỆT NAM.....	147
3.3.1. Nhóm giải pháp hoàn thiện lập kế hoạch tài chính.....	147
3.3.2. Nhóm giải pháp hoàn thiện tổ chức thực hiện kế hoạch tài chính.....	156
3.3.3. Nhóm giải pháp hoàn thiện kiểm soát và ra quyết định tài chính	168
3.3.4. Nhóm giải pháp khác.....	182
3.4. MỘT SỐ KIẾN NGHỊ	189
3.4.1. Đối với Chính phủ	189
3.4.2. Đối với Bộ Y tế.....	190
3.4.3. Đối với Bộ Tài chính	191
KẾT LUẬN.....	193
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH CỦA TÁC GIẢ ĐÃ CÔNG BỐ LIÊN QUAN ĐẾN LUẬN ÁN	194
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	195
PHỤ LỤC.....	202

DANH MỤC CÁC TỪ VIẾT TẮT

ABC	Phương pháp xác định chi phí theo tính chất hoạt động
ABM	Quản lý dựa trên hoạt động
ADB	Ngân hàng Phát triển Châu Á
BHYT	Bảo hiểm y tế
BHXH	Bảo hiểm xã hội
BCTC	Báo cáo tài chính
BV	Bệnh viện
BVC	Bệnh viện công
BVCL	Bệnh viện công lập
BSTN	Bổ sung thu nhập
CBVC	Cán bộ viên chức
CMNV	Chuyên môn nghiệp vụ
CSSK	Chăm sóc sức khỏe
CSYT	Chăm sóc y tế
CUDV	Cung ứng dịch vụ
DVYT	Dịch vụ y tế
DMKTKT	Định mức kinh tế kỹ thuật
ĐTTC	Đầu tư tài chính
DVSN	Đơn vị sự nghiệp
ĐVSNCL	Đơn vị sự nghiệp công lập
HCSN	Hành chính sự nghiệp
HQHD	Hiệu quả hoạt động
HTK	Hàng tồn kho
IB	Phương pháp gia tăng
IFAC	Liên đoàn kế toán quốc tế
KBNN	Kho bạc nhà nước
KCB	Khám chữa bệnh
KHTC	Kế hoạch tài chính
KSNB	Kiểm soát nội bộ
KTNN	Kiểm toán nhà nước

KTNB	Kiểm toán nội bộ
KTTT	Kinh tế thị trường
KTXH	Kinh tế xã hội
MSA	Tài khoản tiết kiệm y tế cá nhân bệnh nhân
NCKH	Nghiên cứu khoa học
NS	Ngân sách
NSNN	Ngân sách nhà nước
NVKD	Nguồn vốn kinh doanh
LDLK	Liên doanh liên kết
PTHĐSN	Phát triển hoạt động sự nghiệp
QTTC	Quản trị tài chính
QCCTNB	Quy chế chi tiêu nội bộ
SNYT	Sự nghiệp y tế
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TC-KT	Tài chính kế toán
TNTT	Thu nhập tăng thêm
TP	Thành phố
TSCĐ	Tài sản cố định
TTB	Trang thiết bị
TTBYT	Trang thiết bị y tế
TW	Trung ương
UBND	Ủy ban nhân dân
XDCB	Xây dựng cơ bản
XHCN	Xã hội chủ nghĩa
XHH	Xã hội hóa
WHO	Tổ chức Y tế thế giới
WB	Ngân hàng thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1: Tình hình chung các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế từ năm 2015 – 2019	77
Bảng 3.1: Khía cạnh, mục tiêu và thước đo của Bảng điểm cân bằng cho bệnh viện công lập.....	178

DANH MỤC CÁC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2.1: Nguồn tài chính các bệnh viện công lập trực thuộc Bộ Y tế giai đoạn 2015 – 2019	84
Biểu đồ 2.2: Các khoản thu của một số bệnh viện công lập giai đoạn 2015 - 2019	85
Biểu đồ 2.3: Cơ cấu nguồn thu sự nghiệp của một số bệnh viện giai đoạn 2015-2019	86
Biểu đồ 2.4: Tình hình chi các bệnh viện trực thuộc Bộ Y tế giai đoạn 2015 – 2019	87
Biểu đồ 2.5: Các khoản chi của một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	88
Biểu đồ 2.6: Kết quả tài chính các bệnh viện trực thuộc bộ Y tế giai đoạn 2015 - 2019	89
Biểu đồ 2.7: Kết quả tài chính của một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019.....	90
Biểu đồ 2.8: Tình hình sử dụng kết quả tài chính của một số bệnh viện giai đoạn 2017 – 2019	91
Biểu đồ 2.9: So sánh kế hoạch doanh thu và kết quả thực hiện của một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	101
Biểu đồ 2.10: So sánh kế hoạch chi phí và kết quả thực hiện của một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	102
Biểu đồ 2.11: So sánh kế hoạch kết quả tài chính và tình hình thực hiện của một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	103
Biểu đồ 2.12: Tỷ lệ số BHXH chưa thanh toán so với số chấp nhận thanh toán tại một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019.....	104
Biểu đồ 2.13: Số dư các quỹ ngày 31/12 tại một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	111
Biểu đồ 2.14: Cơ cấu chi chuyên môn về thuốc, vật tư của một số bệnh viện giai đoạn 2015 -2019.....	116
Biểu đồ 2.15: Thu nhập bình quân cán bộ nhân viên tại một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	122
Biểu đồ 2.16: Tình hình trích lập quỹ phát triển hoạt động sự nghiệp tại một số bệnh viện giai đoạn 2015 – 2019	123